

Etnisch-culturele diversiteit

Jessy Siongers

Etnisch-culturele diversiteit

Diversiteit (superdiversiteit) kan niet meer gevat worden door de traditionele tweedeling 'autochtoon'/'allochtoon', Belg/niet-Belg, ...

Jop-schoolmonitor 2013

- Verschillende nationaliteiten binnen één gezinscontext
 - Vlaanderen
 - 75,6% beide ouders in België geboren
 - 14,5% beide ouders in buitenland geboren
 - 9,9% ouders van 'gemengde' afkomst
 - Stedelijke context
 - 42,9% beide ouders in België geboren
 - 35,6% beide ouders in buitenland geboren
 - 21,5% ouders van 'gemengde' afkomst
- Aantal verschillende nationaliteiten op school
 - Gem. 8 verschillende nationaliteiten
 - In een kwart van de scholen meer dan 10 verschillende nationaliteiten

Etnisch-culturele diversiteit

- 2 wijzen waarop etnisch-culturele diversiteit wordt bestudeerd:

- wijze waarop maatschappelijke processen zich manifesteren binnen onderscheiden etnisch-culturele groepen in Vlaanderen
- wijze waarop jongeren omgaan met etnisch-culturele en levensbeschouwelijke diversiteit

Intersectioneel perspectief

- 2 vormen van etnisch-culturele diversiteit:

- Nationale herkomst
- Levensbeschouwing

Verskillende contexten, verschillende actoren

school

gezin

buurt

Bijdragen

- 5) Het academische en arbeidsmarktgerichte toekomstperspectief van jongeren met een Turkse en Marokkaanse migratieachtergrond in Gent en Antwerpen (*Robin Kemper, Annelore van der Eecken, Ilse Derluyn & Lieve Bradt*)
- 6) Hoe ouders de kijk op etnische diversiteit beïnvloeden. Een analyse naar de invloed van ouders en omgeving op etnische vooroordelen bij jongeren (*Jessy Siongers*)
- 7) De grenzen van barmhartigheid. Nuances in de negatieve attitudes ten aanzien van homoseksualiteit bij christelijke en moslimjongeren (*Filip Van Droogenbroeck, Bram Spruyt, Jessy Siongers, Gil Keppens & Lauren Vandenbossche*)
- 8) Verbinding, zolang het kan. De houding van moslimleerlingen ten opzichte van levensbeschouwelijke diversiteit (*Goedroen Juchtmans & Ides Nicaise*)
- 9) Delinquentie van generatie tot generatie. Over het verband tussen etniciteit en criminaliteit en 'falende integratie' als verklaring (*Diederik Cops*)
- 10) Diversiteit als gevolg van innovatie en traditie. De case van huwelijksmigratie in Turkse en sikhgemeenschappen in België (*Chris Timmerman, Noël Clycq & Johan Wets*)

[JOP-Data]

- Etniciteit en toekomstperspectieven
 - ❖ 2012 (Antwerpen – Gent)
 - ❖ jongeren van Belgische, Turkse & Marokkaanse origine
- Invloed van ouders op ethnocentrisme
 - ❖ 2013 (Vlaanderen + grootsteden)
 - ❖ jongeren van Belgische origine & hun ouders
 - ❖ enkel 3^e t.e.m. 6^e jaars
- Levensbeschouwing en attitudes t.a.v. homoseksualiteit
 - 2013 (Vlaanderen + grootsteden)
 - Christelijke jongeren en moslimjongeren
- Etniciteit en criminaliteit
 - 2013 (Vlaanderen + grootsteden)
 - Beschrijvende analyses: alle jongeren
 - Verklarende analyses: jongeren van Belgische origine en jongeren van niet-West-Europese afkomst & hun ouders

Toekomstperspectief van jongeren met een Turkse en Marokkaanse migratieachtergrond in Gent en Antwerpen

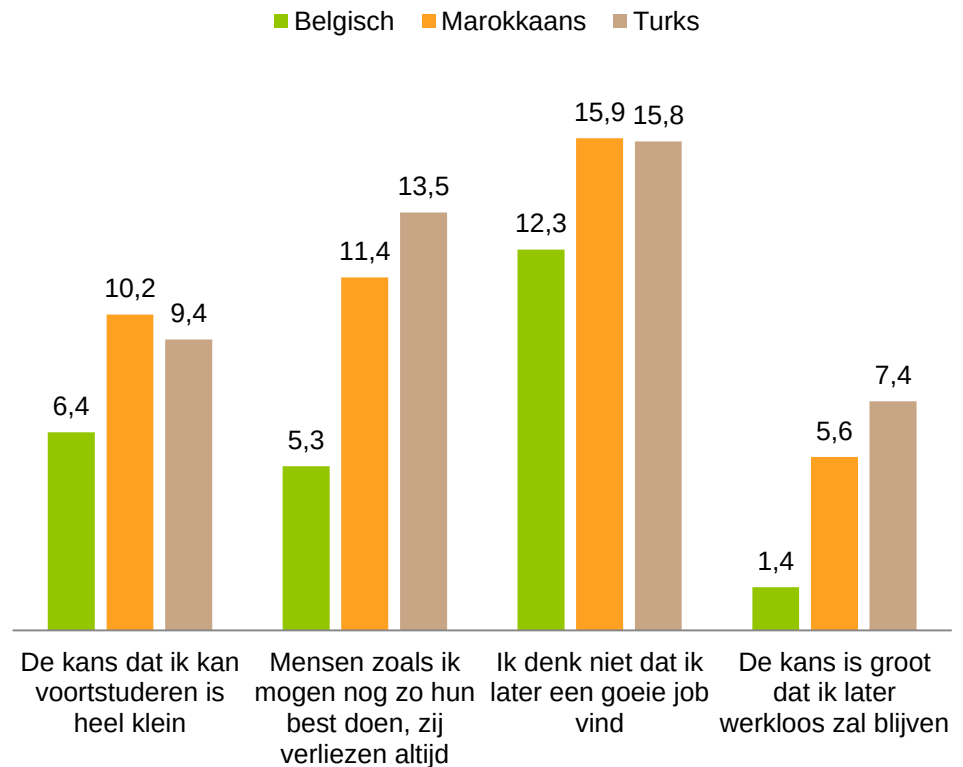
- Jongeren met migratieachtergrond kennen vaker problematische school- en arbeidsloopbanen
 - Vertaalt zich dat ook in het beeld dat ze hebben van hun onderwijs- en arbeidskansen?
 - Welke factoren beïnvloeden hun toekomstverwachtingen?
 - Migratieachtergrond
 - Persoonsgerelateerde kenmerken
 - *Leeftijd, geslacht, zelfbeeld*
 - Gezinsgerelateerde kenmerken
 - *responsiviteit van de ouders, woonsituatie, ouderlijke betrokkenheid bij schoolgebeuren, diploma van de ouders, subjectief inkomen, materiële welvaart*
 - Schoolkenmerken
 - *onderwijsvorm, schoolbeleving, contact met leerkrachten, zittenblijven*
 - Buurtkenmerken
 - *Buurtbeleving*
 - Discriminatie-ervaringen

Verschillen jongeren met en zonder migratieachtergrond in hun toekomstverwachtingen?

- Meerderheid staat positief ten opzichte van onderwijs- en arbeidstoekomst, maar
- jongeren van Turkse en Marokkaanse achtergrond hebben een negatiever toekomstbeeld dan jongeren van Belgische origine
- Vooral jongens met een migratieachtergrond hebben lagere toekomstverwachtingen

% dat akkoord gaat met stelling

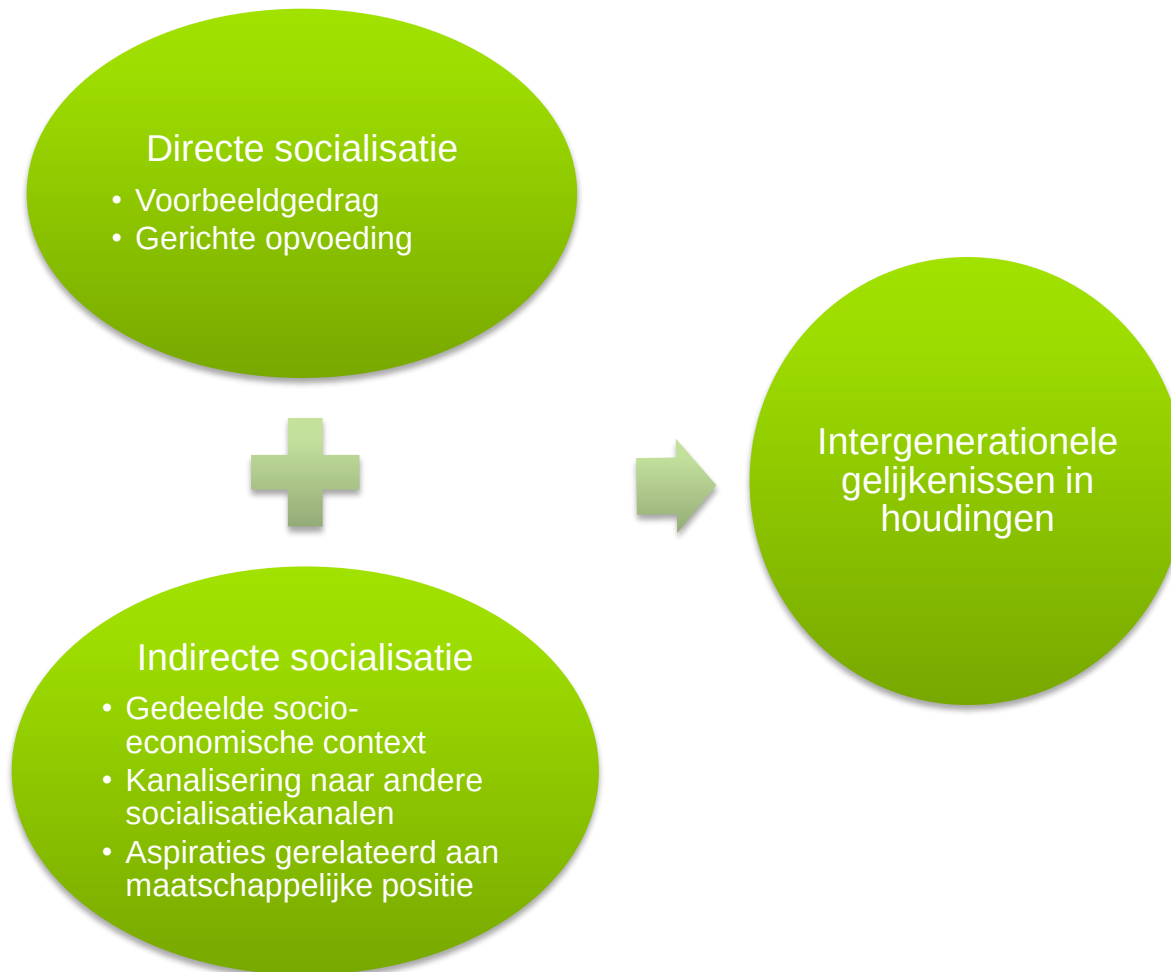
Verklarende factoren

- Welke factoren beïnvloeden toekomstverwachtingen?
 - Zelfbeeld
 - Ervaringen met en op school !
 - Onderwijsvorm
 - Schoolbeleving
 - Contact met leerkrachten
 - Invloed van gezin
 - Ouderlijke betrokkenheid bij schoolgebeuren
 - Subjectief inkomen
 - Opleidingsniveau ouders, vooral onrechtstreeks (via onderwijsniveau kinderen en materiële indicatoren)
- Na controle voor schoolgerelateerde variabelen geen verschillen meer tussen jongeren naargelang migratieachtergrond

6. Hoe ouders de kijk op etnische diversiteit beïnvloeden. Een analyse naar de invloed van ouders en omgeving op etnische vooroordelen bij jongeren

- Proces van intergenerationele overdracht
- En elkaar kruisende invloeden van gezin-, school- en buurtomgeving met aandacht voor
 - Peergroup
 - Intergroepscontacten

Mechanismen van intergenerationele overdracht

[Overdrachtsversterkende en – belemmerende factoren]

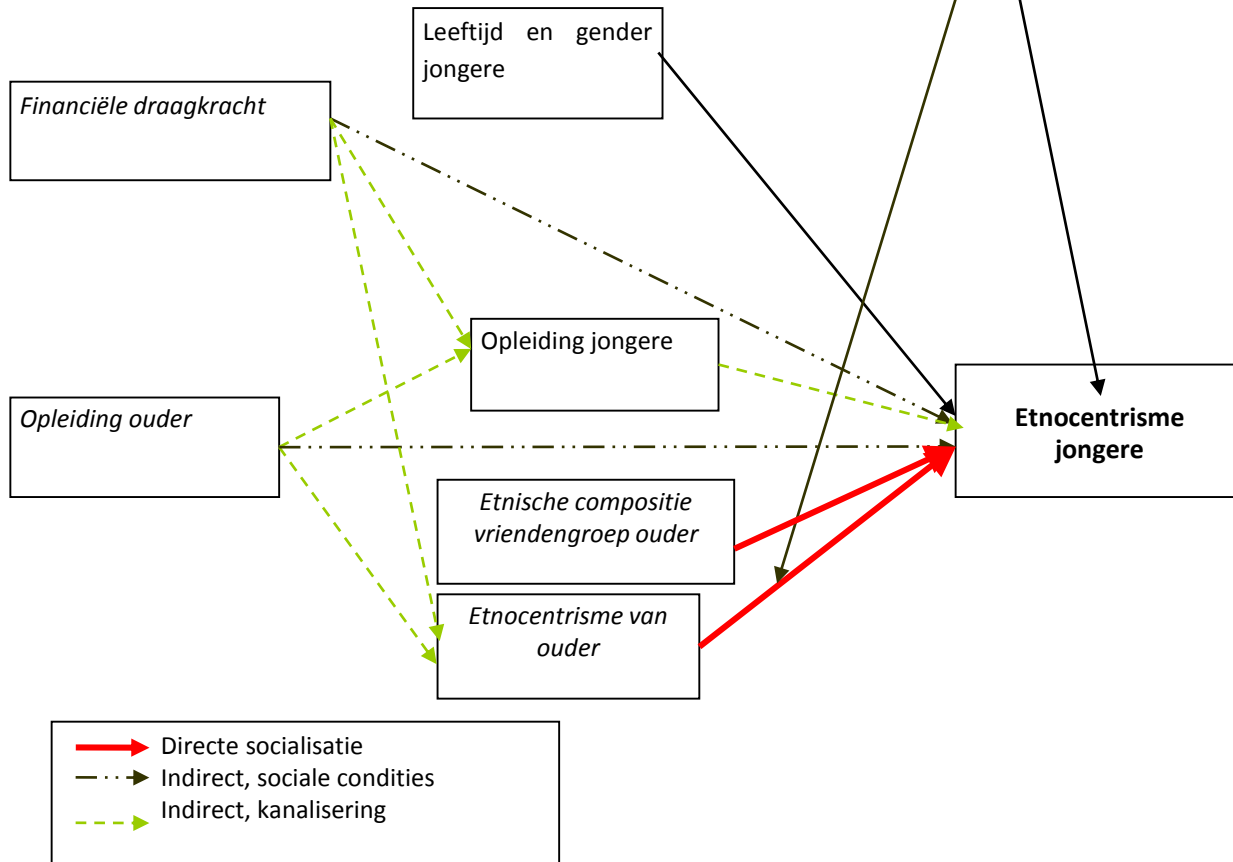
- Gender
- Opvoedingsstijlen
- Intergroepscontact
 - Contacthypothese (Allport) : veelvuldig contact met andere culturen leidt tot meer genuanceerde en verdraagzame oordelen
 - Dhont en Van Hiel: positieve intergroepscontacten kunnen een buffer vormen voor etnische vooroordelen van ouders

moderatoren

**School- en buurtkenmerken
(intergroepscontacten)**

- Etnische compositie buurt (level 1)
- Grootstad (level 2)
- Etnocentrisme medeleerlingen (level 2)
- Etnische compositie school (level 2)

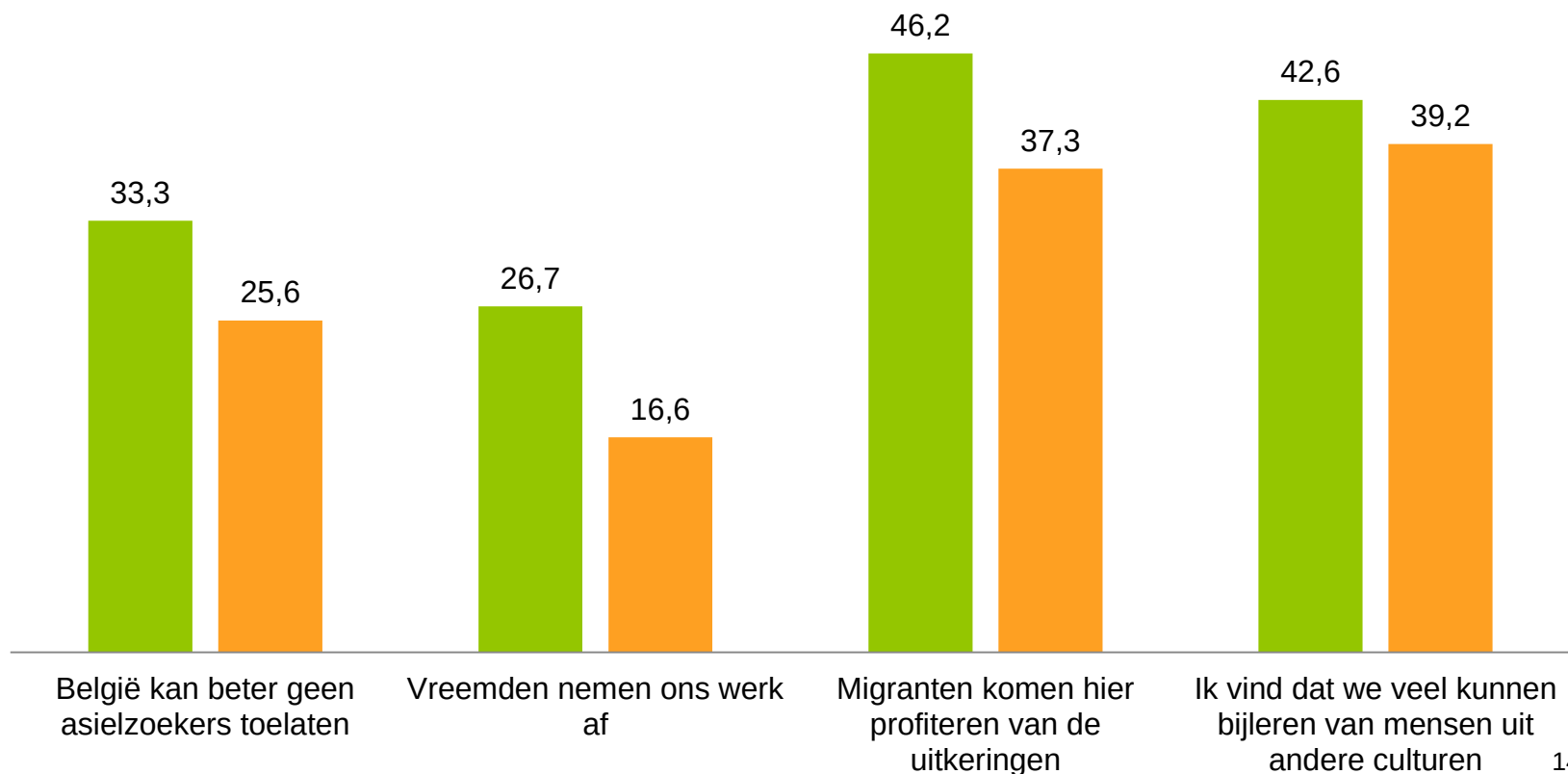
Level 1

Etnocentrisme bij jongeren en hun ouders

% dat (helemaal) akkoord gaat met stelling

■ jongeren ■ ouders

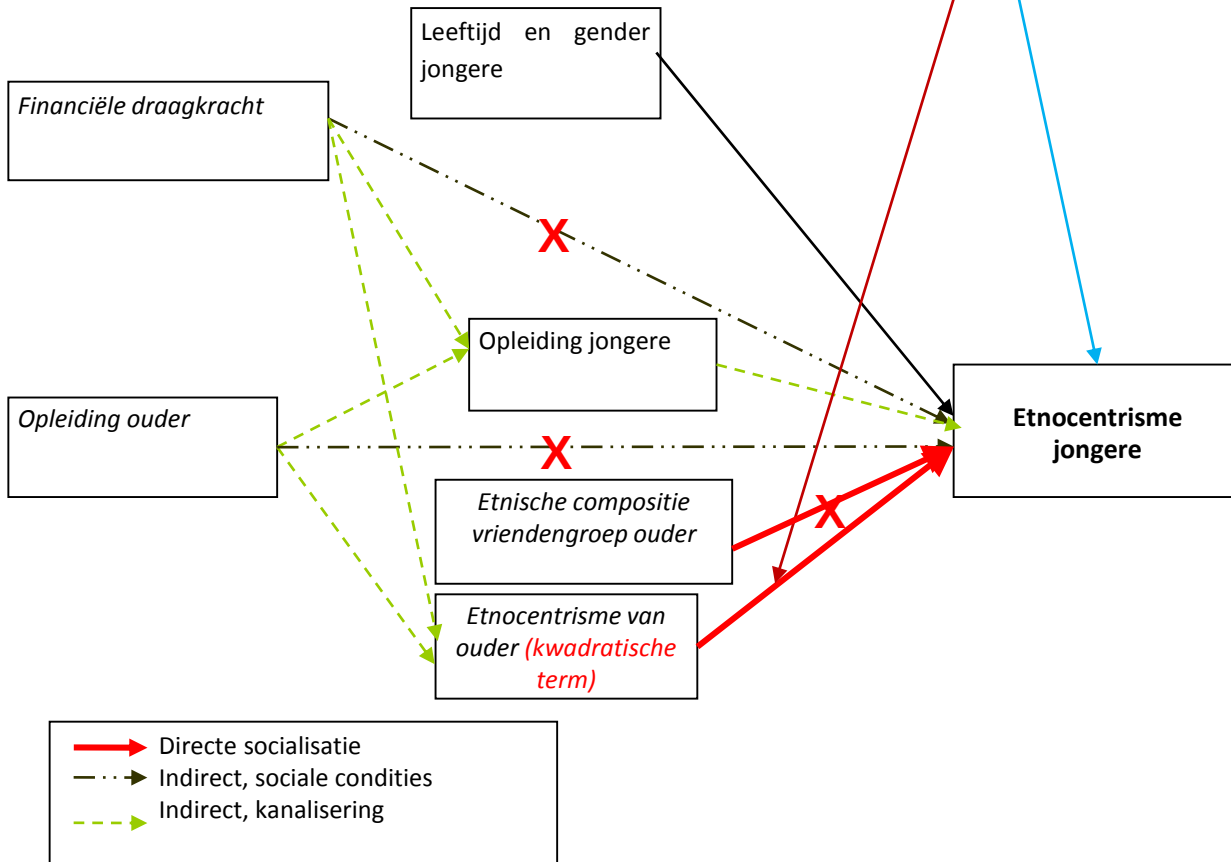
moderatoren

In niet
gemengde
buurten,
invloed ouders
kleiner

**School- en buurtkenmerken
(intergroepscontacten)**

- Etnische compositie buurt (level 1)
- Grootstad (level 2) **X**
- Etnocentrisme medeleerlingen (level 2)
- Etnische compositie school (level 2) **X**

Level 1

8. De grenzen van barmhartigheid. Nuances in de negatieve attitudes ten aanzien van homoseksualiteit bij christelijke en moslimjongeren

- Hoe gaan religies om met seculiere waarden en gebruiken?
 - Hoe staan christelijke en moslimjongeren in Vlaanderen tegenover homoseksualiteit?
- Uitgangspunten:
 - Sinds de jaren '50 wordt er een verband vastgesteld tussen religiositeit en genderattitudes
 - Sterk gelovige christenen, joden en moslims staan gemiddeld genomen negatiever tov homoseksualiteit en hebben traditioneler genderbeelden
 - Echter de meerderheid van de studies vat onvoldoende de variatie in geloofsbeleving binnen een geloofsgemeenschap
 - Uitsluitend aandacht voor
 - specificiteit van overtuiging (bv. christen of moslim)
 - sterkte van religiositeit (bv. frequentie van kerkbezoek)
 - Amerikaans onderzoek wijst op de relevantie van een Quest-oriëntatie

Quest- oriëntatie

- Een open en flexibele benadering van existentiële vragen die ruimte laat voor twijfel, aanzet tot zelfreflectie en het erkennen van complexiteit
 - Staat los van de specificiteit van de levensbeschouwing
 - Staat ook los van de sterkte van religiositeit
- Onderzoeksvragen:
 - Biedt een Quest-oriëntatie een zelfstandige verklaringskracht voor het voorkomen van een negatieve houding tav homoseksualiteit in Vlaanderen?
 - Varieert de relevantie van een Quest-oriëntatie naargelang de specificiteit van de religie (hier christenen / moslims)?
- Operationalisering:
 - In welke mate bent u het eens met volgende uitspraken
 - Twijfel is een belangrijk deel van mijn religie
 - Ervaringen in het leven doen me soms anders denken over mijn religie
 - Ik stel mijn religie soms in vraag

[Analyses]

- Controlekenmerken (= kenmerken waarvan we *weten* dat ze verschillen in opvattingen tov homoseksualiteit verklaren)
 - Gender – Leeftijd
 - Psychologische dispositie: Autoritarisme
 - Sociale positie: opleidingsniveau ouders
 - Eigen positie: Onderwijsvorm secundair onderwijs
 - Religieuze kenmerken: Zelf gerapporteerde religiositeit – Kerkgang/Strikt volgen geloofsvoorschriften
- Analyses apart uitgevoerd voor christelijke en moslimjongeren

Besluit

- Aanzienlijke variatie in opvattingen over homoseksualiteit *binnen* geloofsgroepen
- Die variatie is betrekkelijk goed te modelleren (R^2 tussen de 22 en 28%)
- Een Quest-oriëntatie houdt significant negatief verband met een negatieve houding tegenover homoseksualiteit
 - Ook *na* controle voor een grote reeks andere kenmerken
 - En *zowel* voor christelijke als voor moslimjongeren
- Implicatie: Het cultiveren van een Quest-oriëntatie kan mogelijk *los* van de specificiteit van de religieuze/levensbeschouwelijke oriëntatie

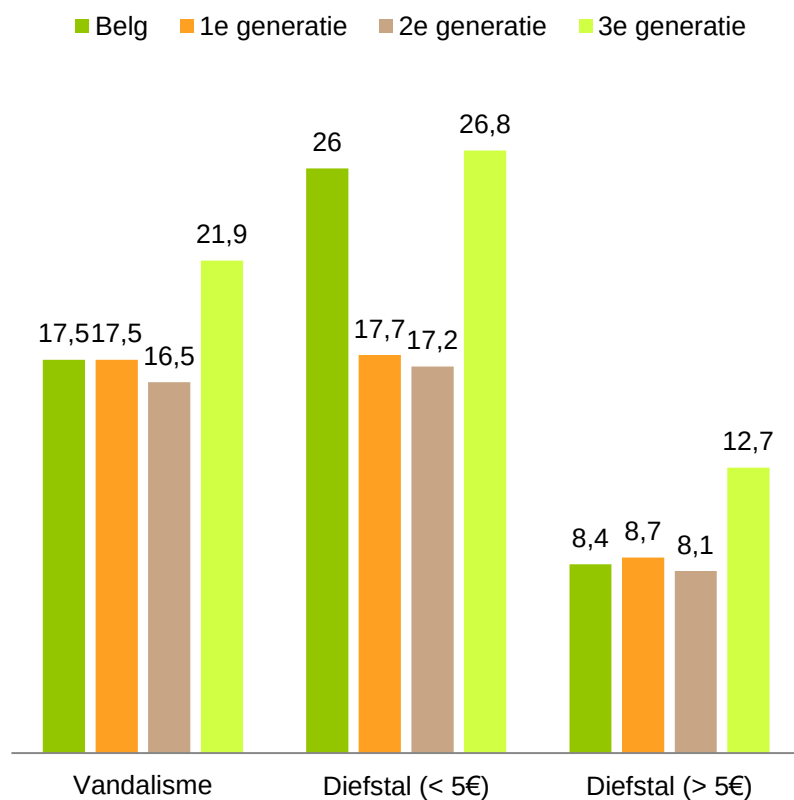
9. Delinquentie van generatie tot generatie. Over het verband tussen etniciteit en criminaliteit en 'falende integratie' als verklaring

■ Onderzoeksvragen:

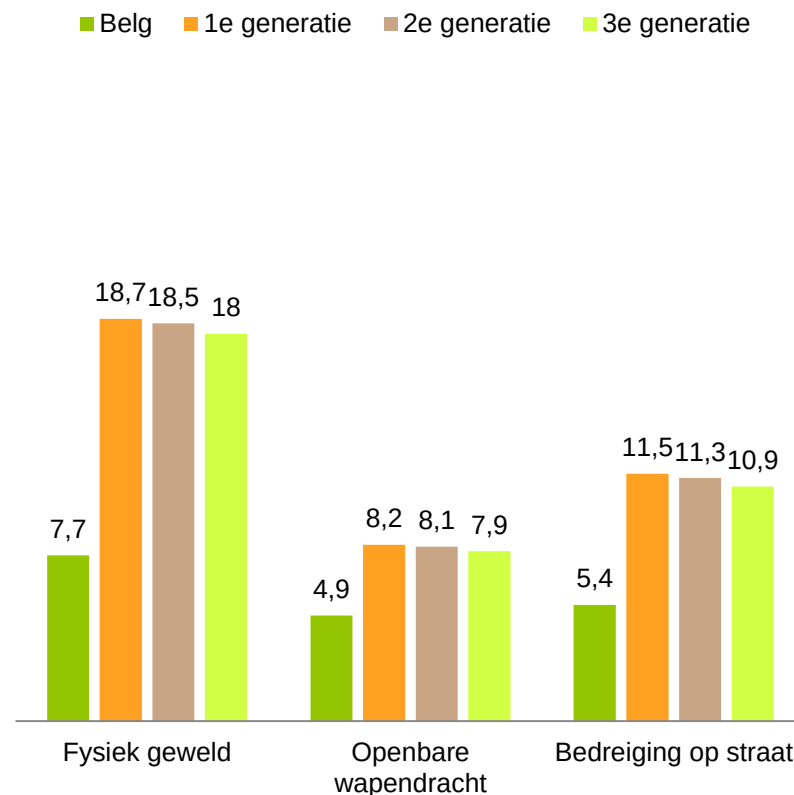
- Bestaan er verschillen in de prevalentie van delinquent gedrag tussen jongeren naargelang hun etnische achtergrond?
 - Met specifieke aandacht voor verschillen naar migratiegeneraties
- Welke indicatoren bieden een verklaring voor mogelijke verschillen?
 - Met bijzondere aandacht voor de mogelijke invloed van ouderlijke controle en stimulering (in het aangaan van sociale banden)

Bestaan er verschillen in de prevalentie van delinquent gedrag tussen jongeren naargelang hun etnische achtergrond?

Vermogensdelicten

Gewelddelicten

Opvoedings- en gezinsfactoren als verklaring voor (verschillen in) delinquent gedrag?

- Na controle voor
 - Structurele kenmerken
 - Netto maandinkomen huishouden
 - Subjectieve beleving inkomen
 - Etnische heterogeniteit woonbuurt
- Culturele gezinsgerelateerde kenmerken
 - Opvoedingsstijlen (autoritair, permissief)
 - Ouderlijke betrokkenheid bij
 - vrije tijd *(bv. ik tracht me zo weinig mogelijk te moeien met het vrijetijdsleven van mijn kind)*
 - verenigingsleven *(bv. ik moedig mijn kind(eren) aan om deel te nemen aan het verenigingsleven)*
 - school *(bv. als er iets georganiseerd wordt op school, kunnen ze altijd rekenen op mijn hulp)*
 - vrienden *(bv. ik weet wie de vrienden zijn van mijn zoon/dochter)*

[Resultaten]

- Etnische achtergrond van gezin is enkel significant in het stellen van 'ernstige/frequente' geweldsdelicten tov het niet stellen van deze delicten. Dit verschil kan niet worden verklaard
- Over het algemeen slagen de analysemodellen er beter in daderschap van geweldsdelicten te verklaren
- Effecten grotendeels gelijklopend voor jongeren van Belgische en niet-Belgische afkomst
- Ouderlijke betrokkenheid is slechts in beperkte mate gerelateerd aan delinquentie
 - Enkel betrokkenheid vrienden remt delinquentie af

10. Diversiteit als gevolg van innovatie en traditie. De case van huwelijksmigratie in Turkse en sikhgemeenschappen in België

■ Vertrekpunten:

- Gendergebonden perspectief op het huwelijk als sociocultureel ingebed gebruik
- Aandacht voor processen van identiteitsvorming binnen migrantengemeenschappen
 - Traditionele socioculturele praxis
 - Nieuwe ervaringen
- Keuze onderzoeksgroepen:
 - Zowel Turkije als India zitten in de top 3 van landen die verblijfsvergunningen om familiale redenen ontvangen
 - Turken en sikhs delen patriarchale traditie
 - Maar toch ook verschillen, bv.
 - Indiase migratie is relatief nieuw fenomeen
 - Turkse huwelijkspartners zijn jonger

[Opzet]

■ Onderzoeksvraag

- Hoe wordt binnen androcentrische migratieculturen (i.c. Turkse en sikhgemeenschappen) nagedacht en onderhandeld over gevestigde huwelijkspraktijken om deze beter te kunnen aansluiten bij de hedendaagse context?

■ Methode:

- diepte-interviews en participerende observatie
 - 11 sikhjongens (nog niet gehuwd)
 - 11 Turkse mannen (reeds gehuwd of reeds ervaring met een langetermijnrelatie)

[resultaten]

- er wordt onderhandeld over de traditionele principes van patriarchale huwelijkssluiting
 - Gevoel van verbondenheid met de bredere gemeenschap gaat samen met verlangen om voeling te behouden met een ‘authentieke’ cultuur
 - Patriarchale gendertradities worden opnieuw bekeken om beter aan te sluiten bij nieuwe context (bv. belang van onderwijs)
“Een meisje moet op zijn minst iets gestudeerd hebben en moet voldoende Engels spreken voor ze naar hier komt. De kennis van het Engels zal haar helpen. Hier zal Engels nuttig zijn terwijl je Nederlands leert”
- de verschillende posities binnen de migratiecyclus van de Turkse en de sikhmigranten hebben een impact op de huidige praktijk van migratiehuwelijken
 - Bv. de huwelijksmarkt voor de sikhgemeenschap is vaak nog te klein in België

[Etnische diversiteit: besluit]

- Van verschillen tussen etnisch-culturele groepen naar verschillen binnen etnisch-culturele groepen
 - Belang van verschillende contexten
 - Belang van verschillende actoren
 - Nood aan intersectionele benaderingen
- → meervoudige en meer complexe en meer complex gevormde identiteiten

[Info]

- Jessy.Siongers@UGent.be
- <http://www.jeugdonderzoeksplatform.be>